

Gâsca este afară

Zen în acțiune

Zenul nu se studiază – zenul trebuie trăit

Traducere: Larisa Andrei

EDITURA MIX
CRISTIAN 2014

Culegere: Larisa Andrei
Tehnoredactare: Florin Druțu
Corectură text: Corina-Ioana Zamfir
Concept grafic/Design: Ciprian Burcovschi
Consilier editorial: Florin Zamfir

Autorul și editorul nu dau niciun fel de garanții exprese sau implicite referitoare la conținutul acestei cărți. Prin urmare cititorul își asumă întreaga responsabilitate pentru utilizarea informațiilor cuprinse în această carte.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OSHO

Gâsca este afară / Osho; trad.: Larisa Andrei; ed.: Florin Zamfir.
– Cristian: Mix, 2014

ISBN 978-606-8460-30-7

I. Andrei, Larisa (trad.)

II. Zamfir, Florin (ed.)

294.3 Zen

Copyright © 1981, 2012 Osho International Foundation, Elveția. Pentru mai multe informații vizitați www.osho.com/copyrights. Toate drepturile rezervate.

Titlul original: The Goose Is Out by Osho

Această carte cuprinde transcrierea unei serii de discursuri ținute în public de Osho. Toate discursurile ținute de Osho au fost publicate integral sub formă de carte tipărită dar sunt disponibile și sub formă de înregistrări audio. Înregistrările audio și arhiva completă a textelor poate fi găsită online în Biblioteca OSHO la www.osho.com.

OSHO este o marcă înregistrată a Osho International Foundation. Pentru mai multe informații vizitați www.osho.com/trademark.

Romanian translation: Copyright © 2014 Editura MIX

Toate drepturile asupra prezentei ediții în limba română aparțin în exclusivitate Editurii MIX.

Pentru informații actuale și comenzi vizitați site-ul nostru:

www.edituramix.ro sau contactați-ne la:

tel.: 0720 499 494; fax: 0268 257 811

e-mail: contact@edituramix.ro

Tipar executat la S.C. Ganesha Publishing House S.R.L. – București

Tel: 021 423 20 58 • Tel/fax: 021 424 98 13 • E-mail: contact@ganesa.ro

Web: www.ganesa.ro

cuprins

<i>prefață</i>	<i>vii</i>
Capitolul 1	
gâsca este afară!	1
Capitolul 2	
trebuie doar să vezi	27
Capitolul 3	
nu sunt vârfuri, nu sunt văi	53
Capitolul 4	
transcenderea conduce la starea de buddha	75
Capitolul 5	
perfect imperfect	101
Capitolul 6	
preamăresc obișnuitul	127
Capitolul 7	
există un singur timp: acum	153
Capitolul 8	
dimensiunea misterului	181
Capitolul 9	
exultă în abandon	209
Capitolul 10	
mă topesc în discipolii mei	233
<i>despre autor</i>	257
<i>centrul internațional de meditație Osho</i>	258
<i>alte cărți de Osho</i>	259

CAPITOLUL 1

gâsca este afară

Prima întrebare:

**Osho,
e adevărat că gâsca este afară?**

Gâsca nu a fost niciodată înăuntru; gâsca a fost afară mereu. Este un *koan* zen. Întâi trebuie să înțelegi ce este Zen și apoi ce este acela un *koan*.

Zen nu este o religie, nu este o dogmă, nu este un crez. Zen nu este nici măcar o căutare, o introspecție; zenul nu este filozofic. Elementul fundamental al perspectivei Zen este acela că totul este așa cum trebuie să fie, nu lipsește niciodată nimic. În acest moment totul este perfect. Țelul nu se află undeva departe – țelul este aici și acum. Nu există mâine. Singura realitate care există este aceea a momentului prezent. Din acest motiv, în Zen nu se face distincție între metode și scopuri sau între mijloace și scopuri.

Toate filozofiile și religiile lumii creează dualitate. Cu toate că nu conțin să vorbească despre non-dualitate, ele divid personalitatea omului. Aceasta este calamitatea cea mai mare care s-a abătut asupra umanității: făcătorii de bine au creat omul schizofrenic. Atunci când realitatea

GÂSCA ESTE AFARĂ

este divizată în scopuri și mijloace, omul însuși este divizat, întrucât pentru om, realitatea cea mai apropiată este chiar omul. Conștiința lui este divizată. Este aici, dar nu chiar aici; este în permanență și altundeva. El caută permanent, cercetează. Nu trăiește niciodată; nu este, ci face. Ori că se îmbogățește, că devine mai puternic, mai spiritual, mai sfânt, el trebuie în permanență să se ghideze după principiul lui „mai mult”. Iar această vânătoare constantă a lui „mai mult” creează tensiune, angoasă. Totodată, omul mânat de „mai mult” pierde tot ce este cu adevărat important în viața sa. Este interesat de ce se află departe și pierde din vedere divinitatea dinlăuntrul lui. Stă cu ochii la stele și nu bagă de seamă că Dumnezeu se află în el. Acesta este lucrul fundamental pe care trebuie să-l înțelegeți despre Zen: gâsca nu a fost niciodată în sticlă. Haideți să vă spun istoria acestui *koan*.

Un mare dregător, cu preocupări filozofice, Riko, l-a rugat odată pe un maestru Zen, Nansen, să-i explice vechiul *koan* al găștei din sticlă.

– Dacă un om bagă un boboc de găscă într-o sticlă, a spus Riko, și-i dă de mâncare până ce acesta crește și devine mare cât o găscă, cum poate apoi să scoată găsca fără s-o omoare sau să spargă sticla?

Nansen și-a pocnit palmele și a zis:

– Riko!

– Da, Maestre, i-a răspuns acesta tresărind.

– Vezi! Gâsca este afară!

Este doar o chestiune de vedere. De a fi atent, de a deveni conștient. Este vorba despre trezire. Gâsca se află în sticlă atâta timp cât omul visează. Dacă se trezește, constată că gâsca nu a fost niciodată în sticlă. În vis, nu există nicio cale de a o scoate afară. Ori moare găsca, ori se sparge sticla.

Niciuna dintre aceste posibilități nu este permisă: nu ai voie nici să spargi sticla, nici să omori gâsca. Acum imaginați-vă: o ditamai gâsca într-o sticlă neîncăpătoare... Cum să o scoți? Acesta este un *koan*.

Un *koan* nu este o problemă obișnuită. Nu este o problemă, pentru că nu are soluție. Problema este o întrebare pentru care există întotdeauna un răspuns; trebuie doar să cauți răspunsul corect. Și-l vei găsi, dacă ai inteligența necesară. O problemă nu este cu adevărat imposibil de rezolvat.

Un *koan* este de nerezolvat. Nu poți să-l rezolvi, poți numai să-l *dizolvi*. Și singurul mod în care poți să dizolvi un *koan* este să-ți schimbi chiar fundamentul ființei, de la vis la trezie. Cât timp ești în vis, gâsca se află în sticlă și nu există nicio cale de a o scoate afară, fără să spargi sticla sau să omori gâsca – în vis! Iată că din perspectiva visului, ne aflăm în fața unei imposibilități; nu se poate face absolut nimic în privința găștei.

Există totuși o cale de ieșire, care nu are nimic de-a face cu problema. Amintiți-vă, un *koan* nu este o problemă. Calea este să vă treziți. Acest fapt nu are nimic de-a face cu sticla sau cu gâsca. Trebuie să vă treziți. Are de-a face cu *voi*. Iată de ce Nansen nu i-a răspuns lui Riko la întrebare.

Riko a întrebat:

– Dacă un om bagă un boboc de gâscă într-o sticlă și-l hrănește până se face mare, cum ar mai putea apoi omul să scoată gâsca afară din sticlă, fără să omoare gâsca sau să spargă sticla?

Nansen nu i-a răspuns. În loc de aceasta, și-a pocnit palmele și a strigat la el:

– Riko!

Vă e clar că acesta nu este un mod de a răspunde la o întrebare concretă. Nu are nicio legătură cu întrebarea,

ați putea spune că este complet irelevant și lipsit de consistență. Dar o rezolvă. De fapt, o dizolvă. În momentul în care și-a auzit numele rostit cu putere, „Riko!”, dregătorul a tresărit și a zis: „Da, Maestre!” Din acel moment, tot planul ființei lui s-a transformat, printr-o strategie simplă.

Un maestru nu este un profesor. Nu vă învață, ci alege metode prin care să vă trezească. Acea pocnitură a palmelor reprezintă o metodă, mai exact, metoda eficientă de a-l aduce pe Riko în momentul prezent. Și a fost atât de neașteptat!... Atunci când pui o întrebare atât de spirituală, nu te aștepti ca maestrul să-și pocnească palmele și să te strige pe nume: „Riko!”

Deodată el a fost adus din trecut și din viitor. Pentru o clipă, a uitat ce întrebare. Unde erau sticla și gâsca? Nu era decât maestrul, stând într-o postură ciudată, care și-a pocnit palmele și a strigat la el.

Deodată întreaga problemă a dispărut. A alunecat în afara ei, fără ca măcar să-și dea seama că face aceasta. A lepădat problema așa cum își leapădă șarpele pielea. Pentru o clipă timpul s-a oprit. Minte lui s-a oprit. În acea clipă nu mai exista nimic. Maestrul, sunetul palmelor și apoi trezirea subită. În acel moment maestrul îi spune: „Vezi! Vezi că gâsca este afară!” *Koanul* a fost dizolvat.

Un *koan* nu poate fi decât dizolvat, nu rezolvat. O problemă nu poate fi niciodată dizolvată, ci numai rezolvată. Așa că țineți minte, un *koan* nu este o problemă.

Atunci când oamenii obișnuiți să gândească tot timpul, să facă raționamente logice, se apucă să studieze zenul, ei pășesc de la bun început cu stângul. Aceasta pentru că zenul nu poate fi studiat. Trebuie să fie trăit, să fie absorbit – absorbit de la un maestru viu. Este un transfer mai presus de cuvinte, un transfer al sursei de lumină. Iar aceasta nu este vizibilă.

Acum, dacă cineva s-ar uita la întreaga situație – Riko punând o întrebare, maestrul pocnindu-și palmele – și ar

constata că nu e nimic din cale-afară de spiritual în ea, nimic care să reprezinte o mare filozofie, s-ar putea simți foarte frustrat. Ceva transpare totuși, ceva care nu este vizibil și nici nu poate fi.

Se petrece numai atunci când tăcerea maestrului pătrunde în tăcerea discipolului. Atunci când două tăceri se întâlnesc și fuzionează, ceea ce rezultă este capacitatea de a vedea. Maestrul are ochi, discipolul are ochi, numai că ochii discipolului sunt închiși. Este nevoie de un instrument, de o metodă, pentru a-l face pe discipol să deschidă ochii, fără un efort personal din partea lui. Dacă va depune efort pentru a se trezi, va pierde esența; apare întrebarea: cine face acest efort?

Christmas Humphreys, unul dintre marii iubitori ai zenului în Occident, fondatorul Societății Buddhiste din Anglia și omul care a făcut Zen buddhismul foarte popular în lumea occidentală, a scris și el despre acest *koan* și veți vedea imediat diferența. Iată ce spune:

„Este o metodă de a rezolva o problemă, fără a o analiza. Ea va reprezenta un nonsens pentru cei obișnuiți să gândească rațional, motiv pentru care aceia nu vor citi mai departe. Cei care vor continua să citească se vor aștepta la un nonsens și mai mare. Aceasta deoarece sensurile, acele vile luxoase ale minții raționale, vor rămâne curând în urmă. Mintea va fi liberă să zburde pe dealurile ilimitate ale bucuriei sale inerente. Atunci și acolo se află soluția reală a problemei opozițiilor.

Cum să vă spun? Considerați că aveți o gâscă vie într-o sticlă. Cum să o scoateți afară fără să răniți gâsca sau să spargeți sticla? Răspunsul este simplu: nu *este!*”

Vedeți cum tot rostul se pierde: devine filozofic. În primul rând, Christmas Humphreys crede că zenul este

o parte a buddhismului. De la bun început intră pe o ușă greșită, calcă cu stângul. Zen nu are nimic de-a face cu buddhismul. Are, desigur, ceva a face cu Buddha, dar nu cu buddhismul, așa cum sufismul nu are a face cu islamismul, hasidismul cu iudaismul și Tantra cu hinduismul. Da, Tantra are cu siguranță o legătură cu Shiva, sufismul are legătură cu Mahomed și hasidismul are legătură cu Moise, dar nu cu tradițiile care au luat naștere în jurul acestor nume, nu cu convenția, cu teologiile.

Un Moise viu sau un Mohamed viu pot transmite ceva care nu poate fi spus în cuvinte, pot arăta ceva care nu poate fi descris și pot crea în jurul lor o vibrație care să inducă starea de iluminare în mii de oameni, fără ca aceasta să poată fi explicată, dovedită logic.

Iluminarea este aproape ca îndrăgostirea. Ca și atunci când te îndrăgostești, nu poți raționa pe marginea acestui fapt. Îndrăgostirea se produce sub nivelul rațiunii. Iluminarea este *mai presus* de rațiune, mai presus de cuvinte.

Este o poveste frumoasă despre un maestru care a poposit la casa unui discipol. Acesta era puțin îngrijorat pentru că maestrul avea reputația de a se purta straniu, neașteptat. Putea să facă orice! Se credea chiar că era cam nebun. Așa că, pentru a nu avea necazuri cu vecinii – fiindcă maestrul acela putea să înceapă să danseze în toiul nopții, să cânte, să strige, să predice fără să-l asculte nimeni și, în general, să facă multă gălăgie în jur – discipolul l-a dus în pivniță și l-a încuiat acolo, gândindu-se că și de l-ar apuca pofta să facă asemenea lucruri, nimeni nu l-ar auzi. A închis apoi toate ferestrele și toate ușile și le-a încuiat.

Pe la miezul nopții, s-a trezit brusc din somn. Cineva mergea pe acoperiș și râdea atât de tare, încât o mulțime de oameni se strânseseră în jurul casei lui și întrebau ce s-a întâmplat.

Discipolul a ieșit în goană din casă și l-a văzut pe maestru plimbându-se pe acoperiș. L-a întrebat: „Cum se poate una ca asta? Cum ai făcut? Te-am încuiat în pivniță tocmai pentru a evita o asemenea situație!”

Maestrul i-a răspuns: „De aceea râd. Deodată am început să cad în sus. Nu-mi venea nici mie să cred. Nu mi s-a mai întâmplat niciodată să cad în sus.”

Este o poveste frumoasă. Iluminarea este ca o cădere în sus, tot așa cum îndrăgostirea este ca o cădere în jos. Există ceva similar în cele două situații: căderea, ca schimbare de plan, de perspectivă, este irațională, inexplicabilă și inexprimabilă. Numai cei care au experimentat o asemenea stare știu, și chiar și aceia, deși știu, nu o pot explica celor care nu au experimentat-o încă.

Christmas Humphreys numește zenul „Zen buddhism”. De la bun început se îndreaptă într-o direcție greșită. Zenul nu este buddhism; da, este chiar esența inimii lui Buddha, cu siguranță, dar în același fel este și esența inimii lui Moise, a lui Zarathustra sau a lui Lao Tse. Este chiar esența inimilor tuturor celor care au cunoscut iluminarea, care s-au trezit din vis, care au văzut că gâsca este afară și nu a fost niciodată înăuntru, cu alte cuvinte, că problema este o falsă problemă și, prin urmare, nu este necesară rezolvarea ei.

Christmas Humphreys spune: „Este o metodă de a rezolva o problemă, fără a o analiza. Ea va reprezenta un nonsens pentru cei obișnuiți să gândească rațional...”

El însuși este unul dintre cei obișnuiți să gândească rațional, altminteri nu ar fi folosit cuvântul nonsens. Nonsensul se află sub nivelul sensului. Zenul este suprasens, nu nonsens; Zenul este deasupra sensului. El se află mult deasupra oricărui nivel pe care îl atinge rațiunea. Logica este un joc dintre cele mai obișnuite; orice om înzestrat cu un dram de inteligență îl poate juca. Imediat ce treci dincolo de logică,

pe nivelul superior acesteia, intri în lumea Zen. Nu este vorba de nonsens, ci de suprasens. Faptul că Humphreys a utilizat acest cuvânt, *nonsens*, arată cât de atașat este de gândirea rațională.

El spune: „... aceia nu vor citi mai departe. Cei care vor continua să citească se vor aștepta la un nonsens și mai mare. Aceasta deoarece sensurile, acele vile luxoase ale minții raționale, vor rămâne curând în urmă...”

În Zen, nu rămân deloc în urmă, pentru că dacă lași ceva în urmă, înseamnă că mergi pe același drum. Ai depășit niște borne kilometrice, dar drumul este același, nu urmezi o cale diferită. Poate că ai avansat o milă, două, dar dimensiunea ta este aceeași, nu s-a schimbat nimic. Diferențele sunt numai cantitative, nu calitative.

Rățiunea nu rămâne în urmă în Zen, ci este transcensă. Este o mare diferență între cele două situații, o foarte mare diferență.

Am auzit o poveste. Se întâmpla în cel de-al doilea război mondial:

Un mic avion a fost abandonat de armată într-o zonă primitivă din Birmania. Soldații se grăbeau să se retragă și avionul avea niște probleme tehnice, așa că nu l-au putut ridica de la sol. Avionul a fost găsit de oameni din partea locului, care nu știau ce putea fi. S-au gândit ei și s-au socotit că nu putea fi decât un car tras de boi – altceva nu le-a trecut prin minte, la nivelul lor de cunoștințe. Carul tras de boi era versiunea ultimă de vehicul, în viziunea lor. Așa că au început să folosească avionul ca pe un car tras de boi și au fost foarte mulțumiți de rezultat. Era cea mai bună căruță pe care o avuseseră vreodată!

Cineva a trecut pe acolo, un om care trăia într-o mică localitate, la distanță față de acele locuri, și văzuse mașini, camioane și autobuze. Le-a spus: „Acela nu este un car tras

de boi, este o mașină, iar eu știu câte ceva despre mașini.” Așa că s-a apucat să repare avionul și oamenii au fost foarte mirați când au văzut că mașinăria aceea se putea mișca singură, fără a fi trasă de cai sau de boi. Ce mai jucărie! În fiecare dimineață și seară se strâneau în jurul lui, îl priveau pe toate părțile, intrau și se așezau pe scaune. Și pentru că în acele locuri nu prea erau șosele, era o bucurie fără margini pentru ei să se plimbe cu avionul fie și câțiva metri.

Apoi a trecut prin acele păduri locuite de primitivi un pilot. Acesta a zis: „Ce faceți? Acesta este un avion, poate zbura!”

A luat doi primitivi cu el și s-au ridicat în aer. Aceștia, când au văzut pământul rămânând dedesubt, nu-și puteau crede ochilor. Era peste puterea lor de imaginație, mai presus de orice visaseră vreodată. Până atunci crezuseră că numai zeii puteau zbura; auziseră povești despre zeii care zburau. Da, mai văzuseră ei și avioane, dar credeau că acelea aparțineau zeilor.

Acum, același mecanism poate fi folosit ca un car tras de boi sau ca o mașină; diferența dintre o căruță și o mașină este de cantitate, nu de calitate. Atunci însă când un avion se ridică de la sol, totul se schimbă. Este vorba de un aparat care zboară, depășind nivelul unei căruțe sau al unei mașini. Se deplasează într-o cu totul și cu totul altă dimensiune.

Prin urmare, în Zen rațiunea nu rămâne în urmă, ci este transcensă. Iată-l însă pe Christmas Humphreys folosind termeni ca „nonsens” și „irațional” vorbind despre Zen. Ideea lui că rațiunea a fost lăsată în urmă este formulată în termenii gândirii raționale.

El spune: „Mintea va fi liberă...”

Aceasta e o prostie absolută: mintea nu va fi niciodată liberă. Când intri în lumea Zen, nu mai există minte. Zenul este echivalentul non-minții. Nu este eliberarea minții, este

eliberarea *de* minte – și sunt diferențe uriașe între aceste două afirmații, un abis insurmontabil. Nu *mintea* este liberă, ci *tu* ești liber – liber de minte. Mintea nu se mai află acolo, liberă sau nu; mintea a fost pur și simplu anulată. Ai trecut dincolo de o ușă care ți-a fost tot timpul deschisă, dar la care nu ai bătut niciodată – ușa faptului de a fi, ușa eternității.

Zen, chiar cuvântul „zen” vine de la cuvântul sanskrit *dhyana*. *Dhyana* înseamnă meditație, dar cuvântul „meditație” nu redă întreaga semnificație a termenului sanskrit. Cuvântul „meditație” creează senzația că mintea se află încă acolo și face ceva: meditează, se concentrează, contemplă, este încă acolo. *Dhyana* este o stare a non-minții, a non-concentrării, a non-contemplației. Nu înseamnă meditație, ci tăcere, o tăcere adâncă și profundă, în care absolut toate cuvintele dispar. Nicio cută nu încrețește lacul conștiinței. Conștiința este ca o oglindă curată, în care se reflectă tot ce există – stelele, copacii, păsările, oamenii, absolut totul. În ea, realitatea se reflectă nedistorsionată, neinterpretată, neatinsă de prejudecățile voastre. Fiindcă mintea din aceea este alcătuită: din prejudecățile, ideologiile, dogmele și obiceiurile voastre.

Christmas Humphreys spune: „...Mintea va fi liberă să zburde pe dealurile ilimitate ale bucuriei sale inerente.”

Iată, acesta este *adevăratul* nonsens! În primul rând, „mintea va fi liberă”. Mintea nu va fi liberă niciodată. Libertatea și mintea nu se pot întâlni. Mintea înseamnă limitare, închisoare; atâta timp cât trăiești în minte, consimți să locuiești într-o capsulă, strivit din toate părțile de gânduri, teorii, sisteme, filozofii, înconjurat de întregul trecut al umanității și de droaia de superstiții pe care acesta le-a produs – hinduiste, mahomedane, creștine, buddhiste, jainiste, sau de religiile politice, sociale și economice care îi servesc. Mintea este construită fie din cărămizile Bibliei, Coranului sau ale Gitei, fie din cele ale *Capitalului* sau ale

Manifestului comunist. Poate că ți-ai construit o închisoare diferită de ale celorlalți oameni, poate ai chemat un arhitect diferit, dar închisoarea tot închisoare rămâne. Arhitectul poate fi Sigmund Freud, Karl Marx sau Albert Einstein – n-ai decât să alegi. Închisorile pot fi de toate formele și mărimile. Poți să le decorezi cum vrei tu. Poți să atârni tablouri superbe pe pereți, să pui covoare, să zugrăvești așa cum îți place, ba chiar poți face uneori mici schimbări, ca de pildă materialul sau culoarea perdelei – dar închisoarea tot închisoare rămâne.

Mintea este o asemenea închisoare și oricine trăiește în minte, trăiește în închisoare. Numai cel care a reușit să iasă din închisoare cunoaște libertatea. Închisoarea ta poate fi foarte plăcută, confortabilă și convenabilă. Există închisori frumos amenajate; aurite sau bătute în diamante... Ar fi greu să le părăsești. Ai muncit atâta până le-ai creat, nu-i tocmai ușor să le lași și să pleci. Dar o închisoare rămâne o închisoare, indiferent dacă e făcută din aur sau din chirpici, nu e nicio diferență. Nu vei cunoaște niciodată infinitul libertății, nu vei cunoaște frumusețea și splendoarea pe care le creează libertatea; splendoarea va rămâne închisă. Nu vei ști niciodată ce este starea de îndumnezeire. Nu vei ști niciodată că gâsca a fost mereu afară. Vei trăi într-un vis. Oricât de frumos ar fi visul, el rămâne doar un vis și mai devreme sau mai târziu se va destrăma.

Mintea are darul de a se auto-perpetua. Dacă un vis se destramă, ea creează numai decât un alt vis – de fapt, are tot timpul câte unul la îndemână. Înainte ca vechiul vis să se destrame, ea îți servește un alt vis, mai bun, mai frumos, mai rafinat, mai sofisticat, mai științific, mai tehnologic, și iarăși se trezește în tine dorința: „La urma urmei, de ce nu? E drept că vechiul vis a fost un eșec, dar aceasta nu înseamnă că toate visele sunt sortite eșecului. Unul s-ar putea să reușească.” Speranța continuă să crească și să te țină în mișcare,

tot timpul alergând după câte un vis. Iar atunci când vine moartea, constăți că viața ta nu a fost altceva decât ceea ce sunt toate visele: „povestea spusă de un idiot, plin de furie și gălăgie, care nu înseamnă absolut nimic.” În felul acesta trăiesc milioane de oameni.

Christmas Humphreys spune: „Mintea va fi liberă să zburde pe dealurile ilimitate ale bucuriei sale inerente.”

Această afirmație dovedește că nu a înțeles niciodată nimic din experiența Zen. A devenit un propagator al filozofiei Zen în Occident fără să aibă habar ce face, fără să fi experimentat nimic din lucrurile despre care vorbea.

Mintea nu poate atinge „dealurile ilimitate ale bucuriei sale inerente”, din cauză că mintea nu are nicio capacitate inerentă de a se bucura. Mintea este cauza întregii nefericiri – nu există altă cauză a nefericirii, în afară de minte. Așa că mintea nu știe nimic despre bucurie. Ea doar se gândește la bucurie, și anume se gândește că bucuria nu este altceva decât imaginația care se opune suferinței în care ea există.

Dacă îi cereți minții să definească bucuria, definiția va consta exclusiv din negații. Vă va spune simplu: „Starea în care nu există suferință, nu există durere, nu există moarte.” Dar aceasta este o definiție negativă; nu spune nimic despre beatitudine, vorbește doar despre lipsa durerii. Scopul lipsei durerii nu este însă acela de a prețui ceva. Dacă nu te doare nimic, vei descoperi cumva că viața merită trăită? Și dacă da, pentru cât timp? Dacă nu ești bolnav nu înseamnă neapărat că te bucuri de bunăstarea stării de sănătate; sănătatea este o calitate complet diferită. Poți să fii în parametri normali din punct de vedere medical, se poate ca doctorul să nu te diagnosticheze cu nicio boală, dar dacă nu te simți inundat de bucurie, nu înseamnă că ești sănătos – lipsește boala, poate, dar aceasta nu înseamnă că este prezentă sănătatea. Absența bolii nu echivalează cu prezența sănătății; sunt două lucruri total diferite.

Poți să nu te simți nefericit, dar aceasta nu înseamnă că ești beatific. Te afli într-o zonă de stagnare, în care nu există nici beatitudine, nici suferință. Este o situație cu mult mai rea decât aceea de a fi nefericit, pentru că o ființă nefericită măcar încearcă să iasă din acea stare. Cineva care trăiește în zona de stagnare, la granița dintre beatitudine și suferință, nu va face niciun efort să scape de nefericire, întrucât el nu se simte nefericit. Nu poate intra nici în starea de beatitudine fiindcă nu este nimic care să-l împingă de la spate; suferința nu-l lovește cu putere, astfel încât să-l determine să facă un salt. Va rămâne acolo blocat.

Nefericirea este o stare negativă, beatitudinea este o stare pozitivă – mintea însă cunoaște doar nefericirea. Ea nu poate atinge „dealurile ilimitate ale bucuriei sale inerente”, întrucât în minte nu există nimic. Este doar o creație a societății, cu scopul de a te ajuta să-ți îndeplinești eficient îndatoririle sociale. Mintea este o strategie a sistemului, elaborată pentru a te manipula, a te face sclav, a te menține într-o stare de inteligență cât mai redusă, fiindcă un om inteligent este periculos.

În toată Biblia nu există nici măcar o propoziție în care să fie prețuită inteligența. E plină cu tot felul de prostii, dar în nicio propoziție nu e vorba despre inteligență. Este lăudată supersiția, credința, tot felul de lucruri stupide.

Toate religiile organizate, instituționalizate, au încercat să facă din om un robot, o mașină – și aproape că au reușit. De aceea sunt atât de puțini Buddha sau Iisus. Motivul este simplu: societatea, companiile, statul, biserica, națiunea fac parte dintr-o conspirație solidă, având scopul de a distruge omul încă din primii ani ai copilăriei, atunci când este mai vulnerabil, mai delicat și mai lipsit de apărare.

Și poate fi distrus. Această strategie elementară de distrugere se bazează pe crearea unei minți care să-i fie impusă omului, astfel încât acesta să uite calitățile sale înnăscute de

a se bucura. El uită inocența cu care a fost înzestrat chiar de la sursa existenței sale; uită tot ceea ce este bun și frumos și consimte să devină o rotiță în mecanismul societății. El trebuie să fie un bun funcționar, un bun mecanic, un bun șef de gară, un bun profesor, să fie cutare sau cutare lucru, dar în niciun caz nu i se permite să fie o ființă divină, să funcționeze în parametrii beatitudinii.

Societății îi este foarte frică de oamenii care experimentează beatitudinea, pentru simplul motiv că beatitudinea este o experiență atât de tulburătoare, încât cei care o cunosc sau aspiră să o cunoască ar fi în stare să-și sacrifice chiar viața pentru ea. Dar nu ar sacrifica beatitudinea pentru nimic în lume. Din momentul în care ar cunoaște-o, oamenii ar trăi pentru beatitudine, ar muri pentru beatitudine, ceea ce înseamnă că nu ar mai putea fi controlați. O persoană beatifică este mai presus de toate forțele de constrângere ale societății. Societatea poate controla numai oameni nefericiți, biserica poate exploata numai credincioși nefericiți.

Christmas Humphreys spune: „Atunci și acolo se află soluția reală a problemei opozițiilor.”

Nu există nicio „problemă a opozițiilor”. Opozițiile nu sunt opoziții, sunt aspecte complementare, așa că nu există nicio problemă de acest fel. Întunericul și lumina sunt aspecte ale aceluiași fenomen, sunt cele două fețe ale aceleiași monede. Viața și moartea sunt inseparabile. Nu ai cum să le separi, prin urmare cum poți să le transformi în opoziții? Sunt complementare, unul îl ajută pe celălalt. Așa că nu există nicio problemă a opozițiilor de rezolvat, nu este nevoie de nicio soluție.

Zen nu este o soluție a problemei opozițiilor, este transcenderea lor. Zen pornește de la o viziune mai înaltă, se situează într-un plan de unde toate dualitățile se văd stupide.

Cel mai important lucru care i s-a întâmplat primului om care a pășit pe Lună a fost acela că a uitat subit că era

american. De cum s-a depărtat de Pământ, l-a văzut ca fiind o unitate, fără granițe, întrucât harta nu mai avea niciun rost acolo unde se afla. America, Africa, Asia, țările de pe fiecare continent, toate dispăruseră. Nu mai trebuia să facă efortul să unească tabere în opoziție; nu mai existau Rusia Sovietică și America. Pământul era unul.

De aceea primele cuvinte pe care le-a rostit acel american au fost: „Pământul meu iubit!” Aceasta este transcendența. Pentru o clipă a uitat de toate condiționalitățile. „Pământul meu iubit!” În acel moment întregul Pământ era al lui.

Același lucru se petrece și în starea de tăcere: întreaga existență este a ta și opozițiile dispar unele în altele, se sprijină reciproc, dansează împreună. Devin o orchestră.

Christmas Humphreys spune: „Cum să vă spun? Considerați că...”

Vedeți cum lucrurile mici fac diferența? „Cum să vă spun? Considerați că...” Cu asemenea cuvinte operează filozofia, nu zenul: „considerați că...” Zenul nu merge cu lucruri considerate – în Zen ori știi, ori nu știi.

Maestrul Nansen nu a spus: „Consideră acum că-mi voi plesni palmele cu putere. Consideră că voi striga «Riko!» și tu îmi vei răspunde: «Da, Maestre!» Apoi consideră că eu voi zice: «Vezi, gâsca este afară!»” S-ar fi pierdut totul dacă ar fi vorbit așa.

Acum câteva zile, la o întâlnire *darshan*¹, am strigat-o pe Nirupa. Își rupsese un braț. Ea este unul dintre mediumurile mele, dar acum nu mai poate dansa, având un singur braț bun. A ezitat o clipă și toată lumea a râs pentru că se întreba ce putea să facă având un singur braț? Dar Zen chiar aceasta este – sunetul unei singure palme! – și pot să vă spun

---

¹ În sanskrită, „privire”, „viziune”. Reprezintă grația oferită de *guru* sub forma vibrației divine pe care o transmite discipolului prin privire sau ținând ochii închiși. (n. trad.)

că Nirupa a făcut foarte bine. Sunetul unei singure palme: chiar și atunci când îți plesnești palmele una de alta, energia care se transmite este una. Mâna ta dreaptă și mâna stângă nu sunt două, ele fuzionează în tine. Nu sunt opoziții; sunt aspecte complementare. Aparțin unei singure ființe.

Toate opozițiile aparțin unei ființe unice, așa că nu există nicio problemă a opozițiilor. Dacă începi să consideri, irosești toată seva unui *koan* frumos.

„Considerați”, spune el, „că aveți o gâscă vie într-o sticlă. Cum să o scoateți afară fără să răniți gâsca sau să spargeți sticla?”

Nu poate nici măcar să spună „fără să *ucideți* gâsca” – un englez adevărat! „Fără să răniți gâsca sau să spargeți sticla.” De fapt, chiar pentru a spune „spargeți sticla” inima lui trebuie să s-a spart în mii de fărâme! „Răspunsul e simplu...”

Răspunsul nu e simplu deloc. În primul rând, nu e niciun răspuns. „Nu este!” A distrus frumusețea *koan*-ului. Dar vechile obiceiuri mor foarte greu. Acesta este întocmai calea gândirii, a minții.

Papa a primit o pereche de papuci roșii de mătase, având inscripționate inițialele „D.M.I.” Când Sfinția Sa a întrebat de la ce vin acele inițiale, i s-a răspuns: „Degetele mai întâi.”

Mă întrebați: „Osho, este gâsca într-adevăr afară?”

A fost afară întotdeauna, nu a fost niciodată înăuntru. Vi s-a părut altfel pentru că visați. Treziți-vă!

A doua întrebare:

Osho,

În Occident, sunt student la Filozofie. Există vreo urmă de iubire sau înțelepciune în filozofie? Pentru că eu nu am găsit-o încă.

Este bine că nu ai găsit-o încă. Ba chiar sper că nu o vei găsi niciodată, nu de alta, dar germanii au tendința s-o găsească!

Se spune că filozofia este asemeni unui orb care caută într-o noapte întunecoasă, într-o cameră neluminată, o pisică neagră care nu se află acolo. Ei bine, germanii o găsesc! Ei au dat lumii cei mai mari filozofi: Immanuel Kant, Hegel, Fichte, Marx, Feuerbach și mulți alții.

Este bine că spui: „În Occident, studiez filozofia. Există vreun pic de iubire și înțelepciune în filozofie?”

Iubirea nu este deloc posibilă fiindcă filozofia înseamnă logică, iar logica nu poate fi iubitoare. Logica este fundamentul științei, dar nu și al vieții. Logica se aplică lucrurilor moarte, obiectelor, pentru că metoda de bază a logicii este disecția. În momentul în care diseci ceva, îl ucizi, așa că dacă dorești să descoperi viața pe calea logicii, nu o vei găsi niciodată. Metoda în sine împiedică această descoperire.

Poți diseca un trandafir, desigur, poți face aceasta. Poți apoi să pui fiecare ingredient în câte o sticlă și pe fiecare sticlă să pui metodic etichete. Un lucru însă va lipsi: frumusețea. Nu va putea fi găsită nici urmă de frumusețe, nici urmă de viață, nici urmă de bucurie, niciun pic din dansul trandafirului în vânt, în ploaie, în soare. Toate acestea se vor fi pierdut. Vor fi câțiva compuși chimici, dar compușii chimici nu sunt trandafirul. Acele substanțe alcătuiesc condiția în care apare floarea în acel moment. Ele nu constituie trandafirul, ci doar condiția în care acesta apare. Dacă le dai la o parte, trandafirul va dispărea în lumea invizibilă.

Este ca și cum ai diseca un dansator. Crezi că vei găsi vreo urmă de dans înăuntru? Vei găsi doar oase și tot felul de lucruri scârboase, dar nici urmă de dans. Poți tăia gâtul unui cântăreț, dar nu vei găsi acolo cântecul – cu toate că ai crezut tot timpul că muzica ieșea din gât! Gâtul este numai un vehicul, cântecul însă vine de altundeva, de mai sus. Gâtul

poate fi un vehicul bun sau rău, aceasta este altă poveste, dar rămâne doar un vehicul. Disecând vehiculul, nu vei afla nimic despre lumea superioară din care provine cântecul.

Iubirea și logica nu se întâlnesc niciodată, *nu se pot întâlni*. Logica înseamnă o călătorie în afara ființei, iubirea înseamnă o călătorie în interior. Logica înseamnă disecție, iubirea înseamnă descoperirea unității organice. Logica gândește în termenii multitudinii.

De fapt, oamenii de știință ar trebui să nu mai numească universul „univers”, ci „multivers”. „Univers” este denumirea poetică pe care i-au dat-o îndrăgostiții; „univers” înseamnă unul, *uni*. Potrivit științei, nu există univers, ci o multitudine, deci „multivers”. Numai îndrăgostiții cunosc unitatea, gânditorii nu o cunosc.

În unitatea care definește întregul, omul poate descoperi iubirea și înțelepciunea. Înțelepciunea este umbra iubirii: oriunde există iubire, există și înțelepciune. Atunci când iubirea este vie, există dans, cântec, frumusețe; acestea sunt calități ale înțelepciunii. Dacă te aștepti ca logica să-ți ofere înțelepciune, atunci trebuie să decizi un lucru foarte clar, și anume că știința trebuie luată drept înțelepciune. Logica îți poate oferi știință și atunci trebuie să accepți că știința este echivalentul înțelepciunii, sinonimă cu înțelepciunea – dar știința nu este câtuși de puțin sinonimă cu înțelepciunea. Știința este un lucru de împrumut, gunoi; o aduni de la alții.

Înțelepciunea este explozia propriei conștiințe. Este intrinsecă, nu vine din afară, explodează în tine și se revarsă în exterior. Este o lumină pe care o radiezi: o împărtășești cu ceilalți, nu o acumulezi înlăuntrul tău. Pentru știință trebuie să cerșești, înțelepciunea o împărtășești altora. Sunt dimensiuni total diferite.

Filozofia nu-ți poate oferi iubire sau înțelepciune, dar îți oferă speranță. Dacă filozofia este răspunsul, atunci trebuie că ai pus o întrebare prostească.

Ține minte: dacă poți găsi răspunsul prin filozofie, aceasta dovedește un singur lucru, și anume că ai întrebat o prostie. Dacă întrebarea ta ar fi fost cu adevărat semnificativă, filozofia nu ți-ar fi dat niciun răspuns. Trebuie să cauți în altă parte, să te îndrepti într-o direcție diferită. Numesc această direcție Zen, o numesc trezire – nu teoretizare, filozofare, ci a deveni tăcut. Nu a ști mai mult, ci a arunca toată știința, a te descotorosi de ea, astfel încât să fii gol, complet gol. Acest vid înseamnă claritate, puritate, inocență, stare de încântare și de minunare. În asemenea momente cresc în tine iubirea și înțelepciunea, cresc împreună. Știința și logica cresc și ele împreună. Înțelepciunea crește împreună cu iubirea.

Un profesor faimos de zoologie de la Sorbona avea obiceiul să le pună studenților lui aceeași întrebare la examenul oral de la sfârșitul cursului: „Spuneți-mi ce știți despre viermi.”

Bineînțeles, studenții, știind aceasta, nu învățau nimic tot semestrul și chiar înainte de examen se apucau să studieze intens despre viermi. Așa că luau toți note foarte bune. În final, profesorul a observat că toți studenții lui aveau note bune și acest lucru l-a îngrijorat.

A venit timpul, din nou, pentru examen și studenții s-au apucat să învețe despre viermi. Când primul student s-a prezentat în fața profesorului, acesta l-a întrebat: „Spune-mi tot ce știi despre elefanți.”

Studentul a rămas perplex pentru o clipă, apoi a răspuns: „Elefanții au coada în formă de vierme. Viermii se clasifică în...” Și a continuat cu ce știa despre viermi.

Știința este întotdeauna neinteligentă: dacă pui o întrebare pentru care există un răspuns prefabricat, este în regulă. Dacă întrebi însă altceva, pentru care nu există răspunsuri prefabricate, ai pățit-o. Trebuie să te comporți

mecanic pentru că știința este mecanică. Cum ar putea ceva mecanic să te ajute să devii înțelept? Știința nu face altceva decât să categorizeze.

Era odată în Africa un leu tânăr și frumos. El a fost prins și adus la o grădină zoologică din America, fapt care l-a făcut profund nefericit, întrucât el prefera să fie în jungla natală, cu animalele cu care era obișnuit. Dar după un timp s-a resemnat și și-a pus în minte că dacă tot îi era dat să trăiască în spatele grădiilor, barem să fie cel mai bun leu din acea grădină zoologică.

Într-o cușcă alăturată se afla un alt leu, bătrân și leneș, cu o atitudine negativă, fără să manifeste nicio ambiție sau vreun talent de vreun fel. Zăcea toată ziua la soare, complet neinteresat de vizitatori. În vădit contrast cu acesta, tânărul leu se plimba cât era ziua de lungă înainte și înapoi prin cușcă. Se purta ca un adevărat rege al animalelor, rotindu-și capul împodobit cu coamă, mârâind și arătându-și colții. Mulțimea îl iubea și nu-i acorda nicio atenție leului indolent din cușca de alături.

Tânărul leu aprecia atenția care i se acorda, dar era amărât că nu primea recompensa cuvenită. În fiecare după-amiază îngrijitorul venea la cuști pentru a hrăni animalele. Leul bătrân și leneș, care nu făcea niciun efort pentru a distra spectatori, primea un bol mare cu carne de cal, iar tânărul leu, devenit atracția grădinii zoologice, primea un bol cu portocale tăiate, banane și alune. Acest lucru îl întrista foarte tare.

„Poate că nu mă străduiesc destul”, se gândea el. „Îmi voi îmbunătăți spectacolul.”

Așa că a început să meargă mai mult și mai țațoș prin cușcă. La mârâituri și scrâșnete, a adăugat răgete atât de puternice de se cutremura cușca. Mulțimea a devenit și mai mare. Se adunau mii de vizitatori să vadă spectacolul, ba chiar poza lui a apărut pe prima pagină a ziarului local.